

Ida Jessen
ÚJ IDŐK

Fordította: Soós Anita

új **Ida Jessen**
idők

L. Høy szabadiskolai tanítónő naplója

T Y P O T E X

Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez. Ez a kiadvány a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bárminemű felhasználásáért.

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

A könyv kiadását támogatta / This book was published with the support
of The Danish Arts Foundation:

DANISH ARTS FOUNDATION

Ida Jessen: *En nyt tid*

Copyright © Ida Jessen, Copenhagen 2015

Published by agreement with Copenhagen Literary Agency ApS, Copenhagen.

Hungarian translation © Soós Anita, 2019

Hungarian edition © Typotex, Budapest, 2019

Engedély nélkül semmilyen formában nem másolható!

TYPOTEX VILÁGIRODALOM

ISSN 2064–2989

ISBN 978 963 493 042 6

Kedves Olvasó!

Köszönjük, hogy kínálatunkból választott olvasnivalót!

Újabb kiadványainkról, akcióinkról a www.typotex.hu

és a [facebook.com/typotexkiado](https://www.facebook.com/typotexkiado) oldalakon értesülhet.

Typotex Kiadó

Alapította Votisky Zsuzsa, 1989

A kiadó az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók

és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.

Felelős kiadó: Németh Kinga

Főszerkesztő: Horváth Balázs

Felelős szerkesztő: Bödecs László

Műszaki szerkesztő: Janković Milán

Borítóterv: Kiss Barnabás

Nyomás: Séd Kft.

Felelős vezető: Dránovits Anna

1904. január 3.

Úton vagyok. Mindent összepakoltam. Még arra sincs időm, hogy írjak most. Majd később folytatom.

1905. május 19.

Tegnap megérkezett –

1927. október 8., Thyregod

Az utóbbi napokban olyan nagy volt a jövés-menés és a rakodás a házban, hogy kedvem támadt megnézni, nem találok-e én is valami érdekeset, amit eltehetnék. De mit? És kinek? Mégis felmentem a kamraszobába, és a szekrényben, egy régi patronosdoboz mélyén ezt a naplót találtam. Egyáltalán nem emlékeztem rá.

Különös az idő, egyáltalán nem jellemző októberre. A hőmérő tizenkét fokot mutat, a nyirkos levegő mozduatlan. Jól hallani a vonatot.

Ugyanabban a dobozban találtam egy rézlábú petróleumlámpát is. Erre viszont emlékszem, és megörültem, amikor megláttam. Teljesen befeketedett. Megpucoltam, és a kertre néző ablakba állítottam. Először az út felőli oldalra akartam tenni, aztán meggondoltam magam.

Legyen titkos fény. Titkos barát. Legalábbis olyasmi, amit rejtegethettek.

Meggyújtottam.

Este van.

Október 9.

Különös nyugalom fog el. Nem is értem. Talán a lámpa miatt van, a gömbölyű, tejuveges búra olyan, mintha egy láthatatlan kéz tartaná a teliholdat a nappaliban. Megint hallani a kokborgi vonatot, tízpercnyi zötykölődés után begördül az állomásra a hosszú szerelvény, füttyszó, ajtók csapódása. Egész nap enyhe és nyirkos volt az idő. A levegő még most, a sötétben is szürke a nedvességtől. De nem esik.

Többen is benéztek. Kedvelem a látogatókat, és annak is örülök, ha nem jönnek. Süteményt hoznak, nem akarnak a terhemre lenni, még azt is felajánlják, hogy megfőzik a kávéját, amikor megtudják, hogy Linének szabadnapot adtam. Schnedler hentes felesége egy egész főtt nyelvet hozott, amikor pedig hazatértem a délutáni sétából, tizenkét tojást találtam a lépcsőn.

A kezemet nézem, fel kellene emelkednie és meg kellene emelnie a csészét, amíg a tea még meleg. De nem akar, nem mozdul.

Rendet raktam a kamraszobában, mert ott akartam aludni. A hálóban lévő két ágy látványára kiráz a hideg. A magas, ládaszerű mahagóni ágyvéget látva eszembe jut egy indiai

annyi homok, mint a miénkben. Vacsorára zabkását készítettem. Feltettem a *Téli utazást* a gramofonra, aztán rögtön le is vettem. Csak akkor érzem jól magam, ha teljes csend vesz körül. Mintha erre lenne szükségem a lelki békéhez.

A lámpa az ablakban áll.

Igen, mit is írtam? Annyit gondolkodtam, hogy megtaláljam a megfelelő szavakat, hogy csak az erőlködésre emlékszem. Hogy miként fűzzem egymásba őket, ha csak egyetlen esélyem van elmondani, amit szeretnék. Ráadásul bármit is akarok mondani, megesik, hogy az ellenkezője kerekedik ki belőle. És a kettő egyaránt igaz.

Közben elállt a szél. Kimegyek a lépcsőre. Az utcai lámpákat lekapcsolták, az állomás fényei is kialudtak. Nincsenek kutyák. Nincsenek varjak. Micsoda némaság, mélyebb a csendnél. A város kimerült, megtépázta a szél.

Október 12.

Amikor ma megérkeztem a kórházba, nem találtam a levelet az éjjeliszekrényen. Svendsen kisasszony teát és sajtos szendvicset hozott, és arról beszélt, milyen nehezen viseli az itteni őszt meg a telet, hiszen Fynön, ahonnan származik, barátságosabb az időjárás.

– Persze ezzel nem mondok újat, hiszen maga ryslingei – jutott hirtelen eszébe. – Hozzá lehet szokni? – Igennel feleltem, megnyugtattam, hogy biztosan megszokja majd.

Legyen titkos fény. Titkos barát. Legalábbis olyasmi, amit rejtegethettek.

Meggyújtottam.

Este van.

Október 9.

Különös nyugalom fog el. Nem is értem. Talán a lámpa miatt van, a gömbölyű, tejuveges búra olyan, mintha egy láthatatlan kéz tartaná a teliholdat a nappaliban. Megint hallani a kokborgi vonatot, tízpercnyi zötykölődés után begördül az állomásra a hosszú szerelvény, füttyszó, ajtók csapódása. Egész nap enyhe és nyirkos volt az idő. A levegő még most, a sötétben is szürke a nedvességtől. De nem esik.

Többen is benéztek. Kedvelem a látogatókat, és annak is örülök, ha nem jönnek. Süteményt hoznak, nem akarnak a terhemre lenni, még azt is felajánlják, hogy megfőzik a kávéját, amikor megtudják, hogy Linének szabadnapot adtam. Schnedler hentes felesége egy egész főtt nyelvet hozott, amikor pedig hazatértem a délutáni sétából, tizenkét tojást találtam a lépcsőn.

A kezemet nézem, fel kellene emelkednie és meg kellene emelnie a csészét, amíg a tea még meleg. De nem akar, nem mozdul.

Rendet raktam a kamraszobában, mert ott akartam aludni. A hálóban lévő két ágy látványára kiráz a hideg. A magas, ládaszerű mahagóni ágyvéget látva eszembe jut egy indiai

esküvői szokás, ott, állítólag, az elhunyt férjjel együtt elégetik az özvegyet is.

Begyújtottam a padlásszobában. Hogy otthonosabb legyen.

Sosem használjuk. Csak egy keskeny, beráncolt anyagdarab a függöny. Az ablakpárkányon hízott, poros légytetemek hevernek, egy darabig zümmögve másztak körbe, lassan haldokoltak, már-már azt hittük, végük, mikor új halált haltak. Lesöpörtem őket egy újságra, és bedobtam a kályhába. Az ablakokat is megpucoltam, kiszellőztettem, és felmostam. A lábtörlőt levittem a nyirkos kertbe, és kiterítettem egy bokorra. Minden tiszta és friss illatot áraszt, még sincs kedvem felmenni. A szoba idegen. Betölti a szappan átható szaga.

Azt hiszem, elüldögélek még egy kicsit.

Október 10.

Esténként furcsán elnehezülnek a tagjaim, különös béke száll rám, amikor a házak ajtaját bezárlják, és az emberek nyugovóra térnek. Már számítok erre az állapotra, egyenesen várom. Nem sok kell hozzá. Csak egyedüllet, meg hogy leszálljon a sötétség. Hogy meggyújtsam a lámpát. Hogy lássam a fényét. Nem gondolok a napra. Pedig ez nem helyes. Lehet, hogy a felszín dermedt, mélyen alatta mégiscsak lüktet a vér.

A nappal azonban harsány, mint egy rikoltás. Ilyenkor

képtelen vagyok megmaradni a házban. Óriási kendőkbe burkolózva járkalok, a hideg a csuklómnál lopakodik be a testembe. A kezem elkékül. Egy alkalommal elsétáltam az állomásig, és felszálltam a vonatra. Haldbo állomásfőnök felsegített, és biztatott: „Nem adhatjuk fel a reményt, remélünk, és imádkozunk Istenhez”. Bekísért a kocsi belsejébe, megvárta, amíg leülök, és csak utána indította füttyszóval útjára a szerelvényt. Az emberek kedvessége egyszerűre táplál és fáraszt. Vajon miért nem elég? Hiszen nekem több jut belőle, mint a legtöbb embernek.

A házam a dombon áll. Nagy, vörös épület, vörös csempézettel és fehérre festett szegélyekkel. Iversen építómester építette nyolc évvel ezelőtt. Az állomástól a vester-gárd-i mező választja el, a füvet tehénlepények és vakondtúrások tarkítják. A tehenek most bent vannak. A ház alatt, a domb aljában kezdődik a város Johannes cipésműhelyével, a tejbolttal, a szatóccsal, Hansen kereskedő nagy, vörös üzletével és Rosenstand kereskedő valamivel kisebb boltjával. A Borgergade egyre hosszabb. Amikor húsz évvel ezelőtt ide költöztem, ezen a helyen gyakorlatilag pusztaság volt. Elképzelhető, hogy a település egyre csak növekszik? Ez a kérdés foglalkoztatja az Iparegylet tagjait is. Vajon milyen lesz ötven vagy száz év múlva?

A 11.32-es vonattal Givébe utaztam, nem tartott sokáig, háromnegyed órával később már a kórházban voltam.

– Alszik – számolt be az ápolónő. – Azért csak üljön be hozzám. Bizonyára éhes. Hozok valami harapnivalót.

– Köszönöm – feleltem. – Ettem, mielőtt elindultam.

Rám nézett, aztán megszólalt:

– Fontos, hogy egyen, higgye el.

Leültem egy székre az ágy mellé, és kezemet a paplanon pihenő kézre tettem. Jéghideg volt. A szép, ívelt körömök megsárgultak, az ujjbegyek kisimultak. Most nem lehetne ujjlenyomatot venni tőle, az ismertetőjegyek elmosódtak. Ahogy a szeme is visszahúzódott, beesett, a szemhéja pedig lezárult. Szája és arca besüppedt a kopynyába. A puha zsírréteg felszívódott, Isten a tudója, hogy korábban sem volt vastag.

Bedugtam a paplan alá a kezét. Valamivel később megint előhalásztam, hogy felmelegítsem, két szintén jéghideg tenyerem közé szorítottam. A kendőt kezeink köré fontam.

Későre jár. Valamivel korábban kiálltam a lépcsőre. Az utcai világítást lekapcsolták, az állomás homlokzatán lévő lámpa sem ég. Ha nem tudnám, azt hihetném, hogy nincsenek utcák, nincsenek házak, nincsenek emberek, nincsenek kutyák. Nincsenek felszántott mezők, nincsenek tyúkólak, nincsenek pajták. Azt hihetném, hogy ismét csak pusztaság van. Vagy azt, hogy sosem jártam erre.

Október 11.

Tegnap este a lépcsőn állva úgy éreztem, hogy szinte belemerülök a végtelenbe, körülölelt a csend. Két órával később azonban arra ébredtem, hogy a nap folyamán felerősödött szél csapkodja az ablaktáblát. Haldbo állomásfőnök jött velem szembe, kezét a sapkájára szorította, hogy ne fújja el a szél. Ebben a késő délelőtti órában mintha középen, vízszintesen kettévált volna az égbolt. Lent sárgán lángolt, fönt sötétbe borult az ég.

– Ezt a hidegfrontot nem viszi el a szél? – kiáltotta a szélzúgáson át, és könyökével felsegített a kupéba.

Svendsen kisasszony a folyosón várt.

– Milyen kár, hogy nem egy órával korábban érkezett. A férje egész reggel ébren volt. Tréfálkozott velem.

Azt nem tudta megmondani, hogyan. Biztos akkor, amikor megkérte, hogy keressen írószerszámot. Egy ideig a tollal a kezében feküdt.

– Mostanra kimerült – magyarázta. Bekísért a kórterembe, megmérte a férjem pulzusát, és kisimította a paplant. – Bizonyára megéhezett. Hozzak valamit? – Leültem a székre.

– Igen, köszönöm.

A következő pillanatban egy csésze teával és egy sajtos szendviccsel a kezében tért vissza.

A széken ültem. Megfogtam a jéghideg kezét, és rövid idő alatt az enyém is teljesen kihűlt. Amikor hosszú idő